

OZNAČOVANIE ENVIRONMENTÁLNYCH ASPEKTOV NA POTRAVINÁCH

JUDr. Lenka Bogárová

Úvod

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/825 z 28. februára 2024, ktorou sa menia smernice 2005/29/ES a 2011/83/EÚ, pokiaľ ide o posilnenie postavenia spotrebiteľov v rámci zelenej transformácie prostredníctvom lepšej ochrany pred nekalými praktikami a prostredníctvom lepšieho informovania (ďalej len „*smernica ECGT*“) je jednou z iniciatív stanovených v programe pre spotrebiteľov 2020 a akčnom pláne pre obhové hospodárstvo 2020, ktoré vypracovala Európska komisia a nadväzuje na Európsku zelenú dohodu. Cieľom smernice je prispieť k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu na základe vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa a ochrany životného prostredia a dosiahnuť pokrok v zelenej transformácii. Do spotrebiteľského práva Európskej únie ňou boli zavedené osobitné pravidlá na riešenie nekalých obchodných praktík, ktoré zavádzajú spotrebiteľov a bránia im prijímať rozhodnutia predstavujúce udržateľnú spotrebu, akými sú napríklad aj praktiky spojené s klamlivými tvrdeniami týkajúcimi sa životného prostredia (tzv. „*greenwashing*“ alebo „*zelené vymývanie mozgov*“) alebo s netransparentnými a nedôveryhodnými značkami udržateľnosti. Smernica ECGT tak má zabezpečiť, aby tvrdenia týkajúce sa životného prostredia boli správne, zrozumiteľné a spoľahlivé. Umožní tiež obchodníkom pôsobiť za rovnakých podmienok a spotrebiteľom vybrať si výrobky, ktoré sú naozaj lepšie pre životné prostredie ako konkurenčné výrobky. Podľa európskeho zákonodarcu to podporí hospodársku súťaž, ktorá povedie k environmentálne udržateľnejším výrobkom, čím sa zmiernia negatívne vplyvy na životné prostredie.¹

Nové pravidlá boli do práva Európskej únie zavedené zmenou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004. Smernica ECGT nadobudla účinnosť v marci 2024 a členské štáty majú povinnosť transponovať ju do 27. marca 2026². Prijaté opatrenia sa musia uplatňovať vo všetkých členských štátoch od 27. septembra 2026³. V slovenskom a českom právnom

¹ Bod 1 recitálu smernice ECGT.

² Článok 4 ods. 1 prvý odstavec smernice ECGT.

³ Článok 4 ods. 1 druhý odstavec smernice ECGT.

prostredí sú aktuálne v legislatívnom procese novely zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorými bude transpozícia realizovaná.⁴

Predmetná úprava sa vzťahuje aj na predaj potravín konečnému spotrebiteľovi a v potravinárskom sektore prinesie niekoľko významných zmien⁵. Napriek tomu, že smernica ECGT prináša celý rad ďalších významných zmien vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa (napr. aj praktiky spojené s predčasným zastarávaním výrobkov), v príspevku sa zameriame iba na vybrané otázky označovania environmentálnych aspektov na potravinách s dôrazom na ponúknutie praktických ilustračných príkladov.

Definícia tvrdenia týkajúce sa životného prostredia

„Tvrdenie týkajúce sa životného prostredia je akékoľvek oznámenie alebo zobrazenie, ktoré nie je povinné podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva, v akejkoľvek forme, vrátane textového, obrazového, grafického alebo symbolického zobrazenia, ako sú označenia, obchodné značky, názvy spoločnosti alebo názvy výrobku, v rámci obchodnej komunikácie, a ktoré uvádza alebo naznačuje, že výrobok, kategória výrobku, značka alebo obchodník majú pozitívny alebo nulový vplyv na životné prostredie, prípadne menej škodlivý vplyv na životné prostredie ako iné výrobky, značky alebo iní obchodníci, alebo že sa im za určitý čas podarilo svoj vplyv zmierniť.“⁶

Ako príklad si môžeme uviesť vymyslenú obchodnú značku „Dobré pre prírodu“ s grafickým prevedením loga v bielom štvorci s textom so zeleným písmom. V tomto prípade by jednak samotný text, ale aj grafické spracovanie loga naznačovali pozitívny vplyv na životné prostredie, a teda by išlo o príklad tvrdenia týkajúceho sa životného prostredia v podobe obchodnej značky.

Tvrdením týkajúcim sa životného prostredia však nebude napríklad vymyslené textové zobrazenie na obale potraviny „Recykluj ma“. Takéto slovné spojenie nie je tvrdením týkajúcim sa životného prostredia, pretože je výzvou pre spotrebiteľa, aby výrobok recykloval, a teda sám osebe nenaznačuje, že výrobok má pozitívny, nulový alebo menej škodlivý vplyv na životné prostredie. Tvrdením týkajúcim sa životného prostredia by však už bolo vymyslené textové zobrazenie na obale potraviny „Som recyklovateľná“, ktoré už poukazuje na pozitívny vplyv obalu výrobku na životné prostredie. Vzhľadom na jeho neurčitosť (v podstate všetko hmotné je recyklovateľné a výraz nevytvára o tom, či k recyklovaniu skutočne dochádza) by však mohlo ísť o nepovolené všeobecné tvrdenie týkajúce sa životného prostredia.

⁴ V Slovenskej republike ide o legislatívny proces LP/2025/19 (<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/19/sprievodne-dokumenty?stadiumUuiid=3def57da-5b9d-49d-9-bad4-2e0673f53ee0>) a v Českej republike ide o legislatívny proces Čj. OVA 523/25 (<https://www.odok.gov.cz/portal/veklep/material/KORNDFYBP3/>).

⁵ RYBNÍKÁR, S., Označovanie environmentálnych charakteristík na potravinách. In Hygiena Alimentorum XLV. 2025. s. 453. ISBN.978-80-8077-852-1.

⁶ Článok 1 bod 1 písm. b) smernice ECGT.

Všeobecné a špecifické tvrdenia týkajúce sa životného prostredia

Smernica ECGT definuje kategóriu všeobecných tvrdení týkajúcich sa životného prostredia. Ide o akékoľvek tvrdenie týkajúce sa životného prostredia v písomnej alebo ústnej forme, a to aj prostredníctvom audiovizuálnych médií, ktoré sa neuvádza na značke udržateľnosti a pri ktorom sa v tom istom komunikačnom prostriedku jasne a dôrazne neuvádza špecifikácia tvrdenia⁷. Príkladmi všeobecných tvrdení týkajúcich sa životného prostredia sú vyhlásenia ako „šetrné k životnému prostrediu“, „environmentálne vhodné“, „zelené“, „priateľské k prírode“, „ekologické“, „environmentálne správne“, „šetrné ku klíme“, „neškodiacie životnému prostrediu“, „nízkouhlíkové“, „energeticky účinné“, „biologicky rozložiteľné“, „bio“ alebo podobné vyhlásenia, z ktorých vyplýva alebo ktorými sa vytvára dojem vynikajúcich environmentálnych vlastností.⁸

Uznanými vynikajúcimi environmentálnymi vlastnosťami sa pritom rozumejú environmentálne vlastnosti v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 o environmentálnej značke EÚ alebo s národnými alebo regionálnymi schémami environmentálneho označovania typu I podľa EN ISO 14024, ktoré sa oficiálne uznávajú v členských štátoch alebo najlepšie environmentálne vlastnosti v súlade s iným platným právom Únie.⁹ Zjednodušene povedané, smernicou ECGT sa tak zakazuje uvádzanie všeobecného tvrdenia týkajúceho sa životného prostredia bez toho, aby bolo tvrdenie podložené uznanými vynikajúcimi environmentálnymi vlastnosťami. Takéto tvrdenie je povolené len v prípade, ak sa jeho špecifikácia uvedie jasne a dôrazne v tom istom komunikačnom prostriedku, napríklad v tom istom reklamnom spote, na obale výrobku alebo v internetovom predajnom rozhraní. Vtedy sa nebude považovať za všeobecné tvrdenie týkajúce sa životného prostredia, ale pôjde o tvrdenie špecifické.

Príkladom špecifického environmentálneho tvrdenia by mohlo byť nasledovné vymyslené textové zobrazenie na obale potraviny „*obaly boli vyrobené z 30% recyklovaných plastov*“. Z tohto tvrdenia je zrejmé, ktorá časť výrobku má pozitívny vplyv na životné prostredie (obal), podiel recyklovaných plastov je kvantifikovaný (30%) a uvádza sa, že obaly sú recyklované (nie recyklovateľné). Textové zobrazenie „*recyklovateľný obal*“ by napríklad tieto kritériá nespĺňal.

Ďalším príkladom špecifického environmentálneho tvrdenia je aj vymyslené textové zobrazenie na obale potraviny „*emisie CO₂ spojené s výrobou tohto výrobku sa v porovnaní s rokom 2020 znížili na polovicu*“. Z tvrdenia vyplýva, že emisie CO₂ sa týkajú priamo výrobku (a teda nejde o kompenzácie uhlíkových emisií), je

⁷ Článok 1 bod 1 písm. b) smernice ECGT.

⁸ Bod 9 recitálu smernice ECGT.

⁹ Bod 10 recitálu smernice ECGT.

kvantifikované zníženie emisií (o polovicu) a je uvedený referenčný časový údaj (v porovnaní s rokom 2020).

Povoleným špecifickým environmentálnym tvrdením by bolo aj vymyslené textové zobrazenie na obale potraviny „*klimatická stopa 0,46 CO₂/kg*“. Ide totiž o všeobecné tvrdenie, ktoré je doplnené špecifickým tvrdením (kvantifikácia klimatickej stopy). Zakázaným všeobecným environmentálnym tvrdením by však bolo napríklad textové zobrazenie na obale potraviny „*klimaticky neutrálne*“, a to v prípade, ak by nebolo v tom istom komunikačnom prostriedku (v tomto prípade na obale potraviny) nijako bližšie špecifikované.

Zaujímavosťou v súvislosti s potravinami je, že vo vzťahu k nim nemožno uznať vynikajúce environmentálne vlastnosti, pretože v platnom práve Únie ani v národnej legislatíve neboli špecifikované. Všeobecné tvrdenia týkajúce sa životného prostredia bez špecifikácie tak nie je možné uvádzať na potravinách.¹⁰

Tvrdenia založené na kompenzácii emisií skleníkových plynov

Ide napríklad o tvrdenia typu „*klimaticky neutrálne*“, „*certifikované CO₂ neutrálne*“, „*uhlíkovo pozitívne*“, „*s kompenzáciou vo vzťahu ku klíme*“, „*znížený vplyv na klímu*“ a „*znížená stopa CO₂*“. Tieto tvrdenia zavádzajú spotrebiteľov, pretože sú často založené na kompenzácii emisií skleníkových plynov a spotrebiteľia sa domnievajú, že sa týkajú samotného výrobku alebo jeho životného cyklu (dodávky, výroby).¹¹ Uvedenie tvrdenia založeného na kompenzácii emisií skleníkových plynov, že výrobok má neutrálny, znížený alebo pozitívny vplyv na životné prostredie z hľadiska emisií skleníkových plynov sa považuje za nekalú obchodnú praktiku, ktorá sa za každých okolností považuje za nekalú.¹² Takéto tvrdenia sú povolené iba v prípade, ak sú založené na skutočnom vplyve životného cyklu príslušného výrobku a nie sú založené na kompenzácii emisií skleníkových plynov mimo hodnotového reťazca výrobku. Spoločnosti však môžu propagovať svoje investície do environmentálnych iniciatív vrátane projektov uhlíkových kreditov, pokiaľ takéto informácie poskytujú spôsobom, ktorý nie je zavádzajúci.¹³

Príkladom tvrdenia založeného na kompenzácii emisií skleníkových plynov je vymyslené textové zobrazenie na obale potraviny „*uhlíkovo neutrálne*“. Takéto tvrdenie by bolo povolené iba v prípade, ak by bolo založené na skutočnom vplyve životného cyklu danej potraviny. Ak by bolo napríklad zobrazené ako nálepka na banánoch uvedených na trh v Slovenskej alebo Českej republike, veľmi pravdepodo-

¹⁰ RYBNÍKÁR, S., POGÁDL, M. Označovanie environmentálnych a sociálnych aspektov o potravinách. In *Hygiena a technológia potravín – LIII. Lenfeldovy a Höklovy dny*. 2024. s. 29–30. ISBN 978-80-7305-970-5.

¹¹ Bod 12 recitálu smernice ECGT.

¹² Bod 2 (4c) Prílohy smernice ECGT.

¹³ Bod 12 recitálu smernice ECGT.

dobne by išlo o nepovolené tvrdenie, pretože ich dovoz uhlíkovo neutrálnym spôsobom by bol prakticky nerealizovateľný.

Značky udržateľnosti

Podľa smernice ECGT je značkou udržateľnosti akákoľvek dobrovoľná verejná alebo súkromná známka dôveryhodnosti či kvality alebo rovnocenná známka, ktorej cieľom je odlišiť a propagovať výrobok, proces alebo podnik s odkazom na jej environmentálne alebo sociálne charakteristiky, alebo oboje a vylučuje akúkoľvek povinnú značku, ktorá sa vyžaduje podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva.¹⁴ Obchodnou praktikou, ktorá sa za každých okolností považuje za nekalú, je zobrazenie značky udržateľnosti, ktorá nie je založená na certifikačnom systéme alebo ktorú nezaviedli verejné orgány na potravine.¹⁵

Certifikačným systémom je systém overovania treťou stranou, ktorým sa osvedčuje, že výrobok, proces alebo podnik spĺňa určité požiadavky, ktorý umožňuje používanie príslušnej značky udržateľnosti, a ktorého podmienky, vrátane jeho požiadaviek, sú verejne dostupné. Musí spĺňať niekoľko kritérií, ku ktorým patrí najmä jeho transparentnosť a otvorenosť všetkým obchodníkom, vypracovanie požiadaviek systému po konzultácii s odborníkmi, stanovenie postupov riešenia nesúladu s požiadavkami systému a odňatie alebo pozastavenie značky v takom prípade, ako aj monitorovanie dodržiavania požiadaviek systému.¹⁶ Za značky udržateľnosti, ktoré zaviedli verejné orgány, sa považujú aj ďalšie formy vyjadrenia a prezentácie energetickej hodnoty a množstva živín na potravinách podľa článku 35 nariadenia o označovaní potravín (FIC)^{17,18}

Ak by sme na obale potraviny našli napríklad biele logo so zelenými listami a zeleným nápisom „100 % Vegan“, išlo by o nekalú obchodnú praktiku, pretože takáto značka nie je založená na certifikačnom systéme a nezaviedli ju ani verejné orgány. Nesplňala by preto požiadavky na značku udržateľnosti v zmysle smernice ECGT.

Ak by sme ale na obale potraviny našli značku udržateľnosti „EU Organic“ (vyobrazenú typicky ako biely list lemovaný hviezdami na zelenom podklade), išlo by o značku zavedenú nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848

¹⁴ Článok 1 bod 1 písm. b) (q) smernice ECGT.

¹⁵ Bod 1 (2a) Prílohy smernice ECGT.

¹⁶ Článok 1 bod 1 písm. b) (r) smernice ECGT.

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004.

¹⁸ Bod 7 recitálu smernice ECGT.

z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 (ďalej len „*nariadenie o ekologickej produkcii*“). V tejto súvislosti možno poukázať na to, že smernica ECGT je horizontálnym nástrojom a v niektorých prípadoch má prednosť pred ňou špeciálna úprava. Pre oblasť potravín je to napríklad práve nariadenie o ekologickej produkcii. Logo pre ekologickú produkciu nie je označením udržateľnosti v zmysle smernice ECGT, avšak to nič nemení na skutočnosti, že môže byť za splnenia daných podmienok používané pre ekologické potraviny, ktoré môžu byť v súlade s čl. 30 nariadenia o ekologickej produkcii označované ako „*bio*“ alebo „*eko*“.

Návrh smernice o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o zdôvodňovaní a oznamovaní výslovných tvrdení týkajúcich sa životného prostredia¹⁹ (ďalej len „*návrh smernice o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia*“) (tzv. „*Green Claims Directive*“) je v čase odovzdania príspevku v legislatívnom procese a napriek rôznym medializáciám nebol Európskou komisiou doposiaľ stiahnutý. Návrh smernice o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia má dopĺňať smernicu ECGT stanovením osobitných pravidiel o dobrovoľných zelených tvrdeniach. Majú sa ním predovšetkým zaviesť požiadavky na overovanie environmentálnych tvrdení ešte pred tým, ako sa uverejnia a dostanú na trh. Návrh má zaviesť o. i. špecifické pravidlá na vedecké posúdenie dobrovoľných environmentálnych tvrdení, pravidlá na overovanie zdôvodnenia a oznamovania týchto tvrdení a presadzovanie ich dodržiavania, pravidlá na oznamovanie environmentálnych tvrdení obchodníkmi spotrebiteľom a požiadavky na systémy environmentálneho označovania.²⁰

Potenciálne neprijatie návrhu smernice o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia môže priniesť niekoľko problémov pri aplikácii smernice ECGT. Smernica ECGT totiž neobsahuje detailné metodiky na overovanie environmentálnych tvrdení a nezavádza povinnosť *ex-ante* verifikácie (t. j. verifikácie pred zverejnením environmentálneho tvrdenia). Výsledkom môže byť prípadná fragmentácia trhu spočívajúca v tom, že členské štáty si budú zavádzať vlastné vnútroštátne pravidlá na takéto overovanie. Uvedené môže zvýšiť náklady pre prevádzkovateľov potravinárskych podnikov, riziko právnej neistoty, ako aj riziko súdnych sporov na národnej úrovni. Za súčasného legislatívneho stavu totiž musia prevádzkovatelia potravinárskych podnikov spĺňať „*iba*“ všeobecné požiadavky podľa smernice ECGT. Smernica ECGT mala predstavovať vo vzťahu k návrhu smernice o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia *lex generalis*, keďže návrh smernice

¹⁹ Návrh smernice o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia, COM(2023) 166 final, 2023/0085 (COD).

²⁰ Návrh smernice o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia, COM(2023) 166 final, 2023/0085 (COD).

o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia mal zaviesť najmä technické normy, metodológiu vedeckých zdôvodnení a verifikácie. Možno tak konštatovať, že bez prijatia smernice o zelených tvrdeniach zostane v oblasti *greenwashingu* prijatý len základný právny rámec, čo môže oslabiť dôveru spotrebiteľov v udržateľnosť produktov, potravinu nevynímajúc.

Transpozícia smernice ECGT

V Slovenskej republike je smernica ECGT v procese transpozície do zákona č. 108/2024 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (legislatívny proces LP/2025/19) a v čase spracovania príspevku je v štádiu pred vyhlásením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Navrhovanými zmenami sa dopĺňajú ustanovenia týkajúce sa klamlivých obchodných praktík, rozširuje sa zoznam obchodných praktík, ktoré sa za každých okolností považujú za nekalé, a zavádzajú sa nové predzmluvné informačné povinnosti pre obchodníkov. V Českej republike prebieha jej transpozícia do zákona č. 634/1992 Sb. o ochrane spotrebiteľa ve znění pozdějších předpisů, pričom návrh zákona bol schválený vládou a predložený Poslaneckej snemovni²¹.

Právna úprava ochrany spotrebiteľa je ovplyvnená právnymi predpismi Európskej únie, ktoré sú vo väčšine prípadov založené na princípe úplnej harmonizácie, čo členským štátom ponecháva len minimálny priestor na vlastnú normotvorbu. Smernica ECGT neumožňuje členským štátom žiadnu legislatívnu voľbu. Inými slovami to znamená, že členské štáty musia prijať také opatrenia, aby ich právne poriadky boli plne zlučiteľné s právnou úpravou obsiahnutou v danej smernici, t. j. aby sa dosiahli ciele a účel, na ktoré bola smernica prijatá.

V súvislosti s problematickou aplikáciou smernice ECGT bez prijatia návrhu smernice o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia, ktorej sme sa venovali vyššie, je zaujímavá poznámka z dôvodovej správy k novele zákona č. 634/1992 Sb. o ochrane spotrebiteľa ve znění pozdějších předpisů, v ktorej sa uvádza: „*Naopak, niektoré dozorné orgány vyjadrili obavu, či budú schopné takúto praktiku kontrolovať, keďže ide o zložitú problematiku a kontrola nebude spočívať len v jednoduchom zistení, či napríklad existuje ekoznačka. Napokon, všetci prítomní zástupcovia dozorných orgánov sa zhodli na tom, že výkon dozoru v tejto oblasti nebude jednoduchý, a preto bola vznesená požiadavka na vytvorenie školení a zrozumiteľnej príručky (metodiky) pre inšpektorov, aby boli schopní túto oblasť efektívne kontrolovať. Účastníci sa taktiež zhodli, že by bolo vhodné v tejto veci osloviť Ministerstvo životného prostredia. To bolo následne oslovené a prisľúbilo predkladateľovi v tejto veci súčinnosť. Zvažuje*

²¹ LP/2025/19 (<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/19/sprievodne-dokumenty?stadiumUuid=3def57da-5b9d-49d9-bad4-2e0673f53ee0>), Čj. OVA 523/25 (<https://www.odok.gov.cz/portal/veklep/material/KORNDFYBPPEE3/>).

sa tiež zriadenie pracovnej skupiny pri Ministerstve hospodárstva, v rámci ktorej by si dozorné orgány mohli vymieňať skúsenosti a zdieľať osvedčené postupy.²²

V oblasti potravín bude prítom dodržiavanie o. i. novo zavedených povinností kontrolovať Státni zemédeľská a potravinárska inspekcie. V Slovenskej republike vykonáva dohľad v oblasti potravín Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky.

Záver

Implementácia smernice ECGT predstavuje významný krok k zlepšeniu transparentnosti a ochrany spotrebiteľa v oblasti označovania environmentálnych aspektov na potravinách. Zavedenie jasných pravidiel pre používanie environmentálnych tvrdení a značiek udržateľnosti má potenciál obmedziť nekalé praktiky obchodníkov, zvýšiť dôveru spotrebiteľov a podporiť hospodársku súťaž smerujúcu k udržateľnejšej produkcii. Napriek tomu zostáva otvorenou otázkou, ako efektívne zabezpečiť kontrolu dodržiavania týchto pravidiel, najmä vzhľadom na ich komplexnosť a potrebu odborných znalostí dozorných orgánov.

Neprijatie návrhu smernice o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia môže spôsobiť právnu neistotu a fragmentáciu vnútorného trhu, čo zvýši náklady pre potravinárske podniky a zníži efektívnosť ochrany spotrebiteľa. Pre úspešnú aplikáciu právnej úpravy bude kľúčové vytvorenie metodík, školení a spolupráce medzi dozornými orgánmi a odborníkmi. Len tak možno dosiahnuť cieľ smernice ECGT – zabezpečiť, aby environmentálne tvrdenia na potravinách boli pravdivé, overiteľné a prispievali k reálnej zelenej transformácii.

Abstrakt:

Príspevok sa zaoberá problematikou označovania environmentálnych aspektov na potravinách v kontexte smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/825 (ECGT), ktorá nadobudla účinnosť v marci 2024 a členské štáty ju musia transponovať do roku 2026. Cieľom smernice je posilniť postavenie spotrebiteľov prostredníctvom lepšej ochrany pred nekalými obchodnými praktikami, ako je greenwashing, a zabezpečiť transparentné informovanie o environmentálnych vlastnostiach výrobkov. V príspevku sú vysvetlené definície všeobecných a špecifických environmentálnych tvrdení, pravidiel ich používania, ako aj obmedzenia pri tvrdeniach založených na kompenzácii emisií skleníkových plynov. Osobitná pozornosť je venovaná značkám udržateľnosti, ich certifikačným systémom a požiadavkám na transparentnosť. Príspevok poukazuje na praktické príklady povolených a zakázaných tvrdení na obaloch potravín a analyzuje legislatívne výzvy spojené s transpozíciou smernice ECGT v Slovenskej a Českej republike. Diskutuje sa aj o návrhu smernice o tvrdeniach týkajúcich sa životného prostredia (Green Claims

²² Dôvodová správa k novele zákona č. 634/1992 Sb. o ochrane spotrebiteľa ve znění pozdějších předpisů.

Directive), ktorá mala zaviesť povinnosť ex-ante verifikácie environmentálnych tvrdení a prípadným problémom súvisiacim s jej neprijatím, ako je fragmentácia trhu, oslabenie právnej istoty a zvýšené náklady pre podniky.

Kľúčové slová: environmentálne tvrdenia, greenwashing, smernica ECGT, označovanie potravín, značky udržateľnosti

O autorke:

JUDr. Lenka Bogárová

působí na Právnické fakultě Trnavské univerzity v Trnavě.

LABELLING ENVIRONMENTAL ASPECTS ON FOOD PRODUCTS

Abstract:

The paper deals with the issue of labelling environmental aspects on food products in the context of Directive (EU) 2024/825 of the European Parliament and of the Council (ECGT), which entered into force in March 2024 and must be transposed by Member States by 2026. The aim of the directive is to strengthen the position of consumers through better protection against unfair commercial practices such as greenwashing and to ensure transparent information on the environmental characteristics of products. The paper explains the definitions of general and specific environmental claims, the rules for their use, and the restrictions on claims based on greenhouse gas emission offsetting. Special attention is paid to sustainability labels, their certification systems, and transparency requirements. The article highlights practical examples of permitted and prohibited claims on food packaging and analyses the legislative challenges associated with the transposition of the ECGT Directive in Slovakia and the Czech Republic. It also discusses the proposed Green Claims Directive, which was intended to introduce mandatory ex-ante verification of environmental claims, and the potential problems associated with its non-adoption, such as market fragmentation, weakened legal certainty, and increased costs for businesses.

Keywords: environmental claims, greenwashing, ECGT directive, food labelling, sustainability labels